wolnelektury.pl

Jerzy
Żuławski

W prosektorium

Ta lektura, podobnie jak tysiące innych, jest dostępna on-line na stronie wolnelektury.pl.

Utwór opracowany został w ramach projektu Wolne Lektury przez fundację Wolne Lektury.

JERZY ŻUŁAWSKI

W prosektorium

Słońce

Sala wielka i chłodna. Okna lśnią wysoko
śmigłe, wąskie, ostrymi sklepione łukami, —
szyby w ołów oprawne[1]. Jasne słońca oko,
błądząc długo pomiędzy winem i bluszczami,
padło wreszcie do środka. Złote, drżące płaty
rzuca wkoło niepewne; cofnąć by się chciało,
wrócić znowu pomiędzy drzewa, zieleń, kwiaty —
bo tak strasznie tu wewnątrz, że słońce zadrżało.

Trup

Wszędzie stoły i trupy. Zimne, nagie ciała,
usta strasznie rozwarte i rozwarte oczy:
słońce piersi dotyka — pierś twarda jak skała,
pojrzy w oko — i krzepnie jak w lodu przeźroczy;
włosa szuka — lecz w czaszce gładko wygolonej
siebie tylko zoczyło — zlękło się zwierciadła,
więc co prędzej w obłoków skryło się zasłony
i posępność znów większa w chłodną salę wpadła.

Nauka, Trup, Ptak, Ciało

Ale trupy nie same. Pośród ciał i kości
mnóstwo młodych, żyjących, gdyby[2] kruków stada,
zwłoki zewsząd otacza. Bez cienia litości
zgraja noże błyszczące w nagie ciała wkłada,
dziewic łona otwiera, starcom czaszki łupie,
serca, mózgi bezczelnie na zewnątrz dobywa.
Uczuć, myśli siedliska dziś w bezładnej kupie
gnijąc leżą na ziemi i pył je okrywa.

Melancholia, Przemijanie, Ciało, Grób, Wzrok

Ciała w grobach złożone, spokojne i blade,
urok śmierci otacza; pełne majestatu
zakrywają przed widzem śmiertelną szkaradę,
budząc cześć i zadumę, wierzyć każą światu,
że za grobem jest jakaś tajemna kraina;
te zaś w prochu zhańbione i ciała i kości
przestrach tylko wzbudzają, i człowiek wspomina
mimo woli o czarnej i wiecznej nicości...

Vanitas, Zwątpienie

Po cóż lotem bić w gwiazdy, na co życia wiry,
na co piękność i szczęście i rozum i sława,
i co z pieśni, co z dźwięku rozżalonej liry,
po co szaleć i cierpieć, na co praca krwawa,
na co myśli, co ssają krew gdyby[3] wampiry:
jeśli końcem istnienia zgnilizna plugawa,

[1] *oprawny* — dziś: oprawiony. [przypis edytorski]
[2] *gdyby* (daw.) — jakby, niby. [przypis edytorski]
[3] *gdyby* (daw.) — jakby, niby. [przypis edytorski]

jeśli śmierć nas przemieni w marną garstkę błota,
jeśli wieczność — niestety — tylko bajka złota?

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.
Ten utwór jest w domenie publicznej.
Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.
Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/zulawski-w-prosektorium

Tekst opracowany na podstawie: Młoda Polska. Wybór poezyj, oprac. Tadeusz Boy-Żeleński, wyd. drugie, Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, Wrocław 1947

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (http://wolnelektury.pl). Reprodukcja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów Łukasza Jachowicza.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Aneta Rawska, Emilia Radlak, Marta Niedziałkowska.

Wesprzyj Wolne Lektury!
Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.
Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?
Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.
Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.
Przekaż darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.